

1.9.2010

Dnro 1176/4/10

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Juha Haapamäki

POLIISILLA EI OLLUT TOIMIVALTAA PÄÄTTÄÄ ESITUTKINNASTA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 19.3.2010 päivätyssä kirjeessään Kuopion poliisin menettelyä. Hän kysyi, oliko poliisi toiminut laittomasti, kun se oli vienyt hänen koiransa. Lisäksi hän tiedusteli, olisiko hänen tullut saada kopio poliisin toiminnasta tekemästään rikosilmoituksesta ja oliko asianmukaista, että rikosylikomisario päätti, ettei poliisin toiminnasta aloiteta esitutkintaa. Vielä kantelija arvosteli rikosylikomisarion päätöksen erästä totuudenvastaisena pitämäänsä mainintaa.

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumatietoja

Pohjois-Savon poliisilaitoksen poliisipartio (kaksi vanhempaa konstaapelia) sai 20.2.2010 puolenpäivän aikaan hätäkeskukselta tehtävän, jonka mukaan "Sokoksen kongissa on koira ollut useita tunteja, meinaa jäätyä maahan kiinni, remmillä kiinni seinässä, tärisee kovasti". Selvityksen mukaan tuolloin oli pakkasta noin 25 astetta. Poliisipartio meni paikalle ja selvitteli tilannetta. Sokoksen henkilökunta kuulutti poliisin pyynnöstä koiran omistajaa noutamaan koiran. Kun ketään ei ilmaantunut hakemaan koira, partio vei sen koirasuojaan.

Kun kantelija sai kuulla poliisin vieneen koiransa, hän teki jo samana päivänä poliisin varkautena pitämästään menettelystä rikosilmoituksen. Hän myös haki koiransa löytöeläinsuojasta.

Rikosylikomisario teki 24.2.2010 kantelijan ilmoituksen johdosta päätöksen, ettei poliisin toiminnasta aloiteta esitutkintaa. Rikosylikomisarion mukaan poliisipartio oli suorittanut sille annetun ja kuuluvan tehtävän, eikä asiassa ollut tapahtunut rikosta.

Sen jälkeen kun poliisilta pyydettiin kantelijan kantelun johdosta selvitystä ja lausuntoa, Pohjois-Savon poliisilaitos lähetti asian Valtakunnansyyttäjänvirastoon, jossa harkittaisiin, onko asiassa syytä toimittaa esitutkintaa. Kihlakunnansyyttäjä päätti 9.6.2010, ettei poliisipartion toiminnassa ollut syytä epäillä rikosta, eikä esitutkintaa siten toimiteta.

3.2 Kannanotto

3.2.1

Poliisipartion menettely

Katson käytettävissäni olevan selvityksen perusteella, ettei poliisipartio ole menetellyt lain vastaisesti eikä laiminlyönyt velvollisuuksiaan, kun se toimitti kantelijan koiran löytöeläinsuojaan. Viitataan saatuun selvitykseen siitä, mitä poliisipartio oli saanut tilanteesta tietää ja miten partio oli myös paikan päällä selvittänyt asiaa.

3.2.2

Rikosylikomisarion menettely

Esitutkintalain 14 §:n 2 momentin mukaan poliisimiehen tekemäksi epäillyn rikoksen esitutkintaa johtaa aina virallinen syyttäjä lukuun ottamatta rikesakkoasiana tai rangaistusmääräysmenettelyssä käsiteltäviä asioita.

Sitä, että poliisimiehen tekemäksi epäillyn rikoksen tutkinnanjohtajana toimii virallinen syyttäjä, on perusteltu esitutkinnan puolueettomuutta kohtaan tunnettavan luottamuksen säilyttämisellä ja esitutkinnan asianmukaisuuden turvaamisella (hallituksen esitys 131/1996 s.6 ja 45).

Tutkinnanjohtajaksi määrättyllä syyttäjällä on toimivalta ratkaista, onko asiassa syytä epäillä rikosta ja toimitetaanko esitutkinta. Poliisilla ei ole tällaista toimivaltaa. Tämä on nimenomaisesti todettummuun muassa poliisin asiaa koskevassa ohjeessa (tapahtuma-aikaan SM-2005-01645/Ri-2). Jos poliisin toiminnasta tehdään rikosilmoitus, poliisiviranomaisten ei tule ryhtyä arvioimaan sitä, onko asiassa syytä epäillä rikosta ja aloitetaanko esitutkinta, vaan asia on toimitettava viralliselle syyttäjälle. Nykyisen ohjeistuksen (POHADno/12010/796) mukaan kaikki poliisimiehiin kohdistuvat rikosepäilyt saataan ensi kädessä Valtakunnansyyttäjänviraston käsiteltäväksi.

Tässä tapauksessa kysymys ei ole ollut rikesakkoasiana tai rangaistusmääräysmenettelyssä käsiteltävästä asiasta. Rikosylikomisariolla ei olekaan ollut toimivaltaa päättää, toimitetaanko kantelijan poliisipartion menettelystä tekemän rikosilmoituksen johdosta esitutkinta. Sillä seikalla, että ilmoitus oli rikosylikomisarion mielestä perusteeton, ei ole merkitystä hänen toimivaltansa kannalta.

Kiinnitänkin vastaisen varalle rikosylikomisarion vakavaa huomiota hänen lainvastaiseen menettelynsä.

Totean, että virallinen syyttäjä on nyttemmin ottanut kantaa kantelijan rikosilmoitukseen. Näin ollen asiasta on saatu toimivaltaisen viranomaisen päätös.

3.2.3

Muuta

On jäänyt epäselväksi, onko ja keneltä kantelija pyytänyt rikosilmoituksestaan jäljennöstä. Ilmoituksen laatinut poliisimies on kertonut, ettei häneltä ole sitä pyydetty. Sinänsä mitään estettä jäljennöksen antamiselle ei selvityksen mukaan ole ollut. Enemmän kannan ottaminen tapahtumiin tältä osin ei ole käytettävissäni olevan selvityksen perusteella mahdollista.

Lopuksi totean, että, että rikosylikomisarion päätöksessä oli virheellinen maininta siitä, että poliisi olisi palauttanut koiran kantelijalle. Tosiasiassa hän itse haki koiransa löytöeläinsuojasta. Rikosylikomisario on myöntänyt tämän virheen ja todennut sen johtuneen hänen asiakirjoista saamastaan virheellisestä käsityksestä.

Näiltä osin asia ei anna minulle aihetta enempiin toimenpiteisiin.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2.2 esittämäni käsityksen rikosylikomisarion menettelyn lainvastaisuudesta hänen tietoonsa. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Muihin toimenpiteisiin asia ei anna aihetta.